

JOŽE DRAB IN ANDREJA TOMŠIČ DRAB PO NAJVIŠJIH EVROPSKIH VRHOVIH

Od Vatikana do ruskega Elbrusa

V sedmih letih sta zakonca Drab stala na vseh 46 najvišjih vrhovih evropskih držav in izdala knjižni vodnik po njih – Majhni ali veliki, Evropejci so ponosni na svoje najvišje vrhove – Boji z birokracijo, gverilski pohod na vojaško zaprti vrh Severnega Cipra, kosovska divjina, komarji v Skandinaviji in hlastanje za zrakom v Rusiji ...

Katja Petrovec

Bilo je leta 2007, ko sta zakonca **Andreja Tomšič Drab** in **Jože Drab** potovala po Švedski in ob tem pristopila še na njen najvišji vrh. Tridnevna tura je bila to, na kateri sta morala premagati 1900 višinskih metrov. Začela sta daleč v dolini, hodila 19 kilometrov po ravnem, »kot bi šel na Triglav z Bleda, a prek Bohinja na vrh«, opiše Jože tisto dolgo ravninsko pot, ki se je vlekla kot jara kača. Potem sta pod začetkom vzpona postavila šotor in se naslednji dan odpravila na dolgo pot proti 2097 metrov visokemu Visokemu Kebnekaiseju. Še isti dan sta se vrnila v zavetje šotora, utrujena in popikana od komarjev, ki so bili v tistem vlažnem okolju neizprosni tudi do njiju. Vzpon je bil tako naporen, da sta si rekla, da ga najbrž ne bosta ponavljala.

»Nakopičeni adrenalin nama ni dal spati. Beseda je dala besedo, in ker rada potujeva in zahajava v gore, sva sklenila, da obiščeva najvišje vrhove oziroma točke vseh evropskih držav,« sta zapisala zakonca Drab v knjižnem vodniku Najvišji vrhovi evropskih držav, ki je izšel aprila. V sedmih letih sta udeležila idejo, nato je trajalo še nekaj časa, da je vodniček ugledal luč sveta.

Danes se odpira pred nami 46 naj-

višjih vrhov vseh 48 držav, ki sestavljajo Evropo v njenem geografskem pogledu. Šestinsitridset zato, ker leži Mont Blanc na meji med Italijo in Francijo in je najvišji vrh obeh držav, enako Maja e Korabit, najvišji vrh Albanije in Severne Makedonije. Predvsem pa vodnik Najvišji vrhovi evropskih držav ni klasični pohodniški vodnik, je izbrani vodnik, ki ponuja popotniku poleg opisa najvišje točke neke države še kup zanimivosti, namigov in nasvetov, ki vedoželjnega bralca morajo zamikati, da pokuka onstran običajnih poti.

Kje je vrh?

»Vodnik bo bralca vsaj malo zamikal, da spozna tudi deželo, v kateri stoji njen najvišji vrh. Ker večina vrhov v knjigi ni zelo težavnih, jih lahko obiščejo tudi običajni popotniki,« je dejala Andreja. Le osem jih je namreč takih, ki zahtevajo tudi **alpinistično** znanje ali spremstvo vodnika, več znanja in kondicije, poudari Jože Drab. Zagotovo so to ruski Elbrus, Mont Blanc, švicarski Dufourspitze in slovaški Gerlachovsky štít. Veliko vrhov pretežno ravninskih držav je vredno obiskati kot mimobežni ovinek na potovanju, ponekod bo iskanje najvišje točke pravo detektivsko delo, dru-

god gverilski pohod na meji (ne)dovoljenega. Ta igra bo lahko sila zabavna, saj razkriva izjemno raznolikost Evrope v vseh njenih pogledih. Tako pokrajinskih kot kulturnih, tudi v dožemanju najvišjih vrhov njenih prebivalcev. V nekaterih državah imajo njihovi najvišji vrhovi močno simbolno vlogo, skoraj tako kot naš Triglav, drugod so le vzpetine lokalnega pomena, spet drugje so to pozabljene točke, ki jim nihče ne pripisuje posebnega pomena.

»Ljudje stremijo k najvišjim vrhovom. Gneča je na Triglavu, enako na Mont Blancu in Großglocknerju. Najvišje stvari privabljajo množice. Je pa zanimivo, da ponekod sploh ne poznajo svojih najvišjih vrhov, niti nimajo nobenega znaka tam, drugod so najvišji vrhovi zelo idealizirani, v smislu, da moraš stati na najvišjem vrhu,« pove Jože, profesor fizike in tehnike, ki je kot njegova žena tudi planinski vodnik.

Ob tem se spomnita obiska Luksemburga, majhne bogate države na meji med Nemčijo, Belgijo in Francijo. »Izziv je bilo poiskati njihov najvišji vrh, saj je bilo o njem zelo malo napisano. Še več, v turistični pisarni glavnega mesta niso vedeli, ne kje je ne kako se imenuje,« smeje odvrne Andreja. Drabo-

va sta vrh seveda našla, imenuje se Kneiff, leži prav na severu države v Ardenskem višavju, ima 560 metrov, a ni zaznamovan ne s stolpom ne s kakšnim drugim znakom. »Le ob neki poljski cesti je 25 krat 25 centimetrov velika betonska zaplata. Ker sva bila tam pozimi in je bilo vse pokrito s snegom, sva jo morala iskati z GPS. Je pa res, da so šele najnovejše meritve pokazale, da je Kneiff najvišji luksemburški vrh, prej je veljal za najvišjega kilometer stran oddaljen Buurgsplaatz (559 metrov), kjer so postavili stolp,« je povedal Jože.

Natančne meritve

Natančne meritve, igra z metri in nadmorsko višino, niso le značilnost severnjakov. Tudi na Balkanu so najnovejše meritve pokazale, da Gjeravica v Prokletijah ni več najvišja točka Kosova. Danes velja za najvišji kosovski vrh Maja e Njeriut (Velika Rudoka po srbsko in makedonsko) na meji s Severno Makedonijo, ki meri 2658 metrov visoko. Divjina in tišina, ga opišeta Drabova, a se mu civilizacija hitro približuje. »S Kosovom sva se v resnici največ ukvarjala. Dvakrat sva šla na Gjeravico (2656 m), za katero se je nato izkazalo, da sploh ni najvišja. Tako sva se leta 2019 vrnila in se povzpela na dva metra višjo Majo e Njeriut. Morda sva sploh ena prvih zbiralcev evropskih najvišjih vrhov, ki sva stala na najvišjem kosovskem vrhu po novih meritvah,« odvrne Jože.

Pri načrtovanju vzpona na najvišji kosovski kot tudi albanski in makedonski vrh je treba računati tudi na družbo pastirskih psov, večinoma so to šarplaninci. Zato je obisk teh gora morda bolje načrtovati v poznojesenskem času, ko pastirji ovce že odženejo s planin, v nasprotnem primeru pa upoštevati previdno obnašanje do psov in se raje v velikem loku izogniti planinam. »Ko prestopiš tisto nevidno mejo, začno psi lajati, ko se umakneš z nje, se pomirijo tudi sami. Se je pa že zgodilo, da so psi napadli tudi turiste, saj niso navajeni ljudi,« opozorita avtorja vodnika.

V vodniku seveda ne manjka Triglav, slovenski očak. Jože je prvič

stal tam že pred 50 leti in tudi z Andrejo imata veliko skupnih spominov, vezanih nanj. Triglav je naš nacionalni simbol in temu primerna je gneča na vrhu. A podobno kot smo Slovenci navezani na Triglav, so Čehi na svojo Snežko, Ukrajinci na Goverlo in Poljaki na Rysy. Na Snežko vodi celo dvosmerni promet, po eni poti gor, po drugi dol. V Ukrajini vodniki vodijo ljudi na ukrajinski najvišji vrh, ki ni ravno zahteven, je kot vzpon na naš Blegoš. Območje se turistično razvija in postaja zelo pomembno. Poljski Rysy pa se lahko po obiskanosti povsem kosa z našim Triglavom, razlagata avtorja vodnika.

A ne le alpski narodi in narodi visokih gora, na svoje najvišje točke so ponosni tudi v pretežno ravninskih državah, kar izkazujejo s postavljanjem razglednih stolpov ali stopnic na njih. V Belorusiji najvišji vrh leži v bližini glavnega mesta Minsk in zanj velja, da si mladi pari tam izpovedo ljubezen, izda Jože eno od beloruskih zanimivosti. Najvišji nizozemski vrh Vaalserberg s 322 metri je označen, nedaleč stran stoji še razgledni stolp. »Res je pol Nizozemske pod morjem, a na najvišji vrh se moraš dejansko vzpenjati, nikakor ni vsa država ravna,« doda Andreja. Moldavski najvišji vrh s 430 metri, Dealul Balanesti, čeravno se ne more pohvaliti z veliko višino, pa je bil pravi orientacijski zalogaj. »Ni tabel, ni oznak, ne veš, kam greš, kam boš prišel. Cesta do tja je široka kot štiripasovnica, a makadamska, vse se praši. Ustavila sva se pri domačinih, da sva dobila usmeritve za naprej do kraja Balanesti, od koder sva se povzpela na vrh. Za orientacijo sva imela le fotografijo vrha z interneta, na katerem je antena,« pripoveduje Jože.

Gverilca in birokracija

Drabova sta obiskala tudi Vatikan in njegovo najvišjo točko, Vatikanski grič (78 metrov). V resnici je najvišja točka Vatikana ena od številnih vzpetin v vatikanskih vrtovih. Toda tja ni bilo enostavno priti. Če sta za vzpon na najvišji evropski vrh Elbrus potrebovala dobro telesno pripravljenost in prilagoditev na višino, Dufourspitze v Švici je bil pravi tehnični zalogaj, slovaški vrh

je bil zaradi slabih vremenskih razmer, ko je bila površina skal prekrita s plastjo ledu, tudi objektivno nevaren, pa jima je obisk Vatikanskega griča preprečevala birokracija. »To je tako, lahko tolčeš in tolčeš, a ni nič odvisno od tebe. Velik del Vatikana je za obiskovalce zaprt, tudi del, kjer je najvišja točka, slovensko veleposlaništvo nama ni pomagalo in na koncu je situacijo rešil pater Robert. V okviru službe sem takrat sodelovala z Radiem Ognjišče in jim enkrat omenila, kaj z mozem počneva in kakšne težave imava z Vatikanom. Tako sva dobila kontakt slovenskega duhovnika Roberta v Vatikanu, ki nama je brez težav ustregel. Decembra sva mu pisala, 14 dni pozneje sva se že peljala proti Rimu. Nato smo se kakšne tri ure sprehajali po vatikanskih vrtovih, kjer je tudi okoli sto fontan, o katerih je pater pisal knjigo,« razlaga Andreja.

Gverilski pohod

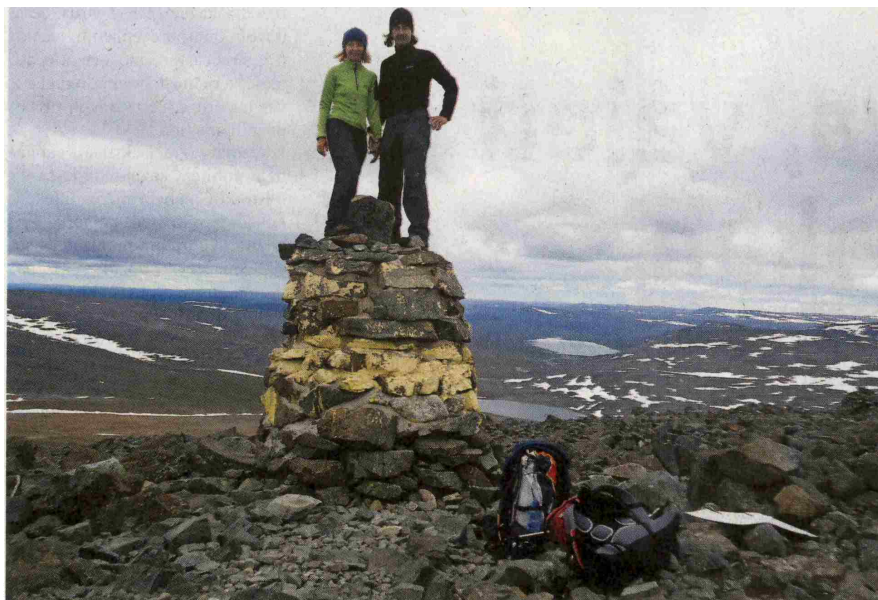
Pot je Drabova zanesla še bolj proti jugu, do Malte, Grčije, Cipra in Severnega Cipra ter evropskega dela Turčije. »Ko sva sestopala z Olimpa v Grčiji, sva se odločila, da se zapeljeva še do Turčije. Podatki, kateri je najvišji vrh evropskega dela te države, so bili pomanjkljivi, še sina sem poklical v Ljubljano, da nama je pomagal raziskovati. Na koncu sva imela le satelitsko sliko s telefona, na kateri je bil viden neki objekt, najbrž vojaški. Ko sva prišla tja, ni bilo spodaj v stražarnici nikogar, sicer pa je pisalo, da je prehod prepovedan. Naredila sva se francoza in vseeno zapeljala gor. Na vrhu so naju malce čudno gledali, en oficir je res skakal od besa, a ni obvladal angleškega jezika, zato je z nama komuniciral prek drugega, ki je znal angleško. Naredila sva se neumna, ko so nama rekli, da ne smeva biti tu, nato pa hitro odšla nazaj v dolino,« pripoveduje Jože. Andreja se spomni podobne prigode tudi s Severnega Cipra, kjer je najvišji vrh Selvili Tepe (1024 metrov) prav tako zaprto vojaško območje. »To je bil pravi gverilski pohod, na katerem sva se res kar malo skrivala pred vojaki, da naju niso zasačili,« doda. In res ju niso. Različnih prigod sta imela še veliko.

»Vedno znova se spomniva novih,« odvrneta. Vseh nista mogla zapisati, a vsak, ki se bo odpravil po njih, jih sledih, bo doživel svoje in svojevrstne. »Najin moto je bil, da ne bezljava od enega do drugega vrha, ampak si vzameva čas zanje, da postane vse neko doživetje. Greš na potovanje na Škotsko in vmes skočiš še na Ben Nevis. Naj bo ta vodnik osnova za nadaljnje raziskovanje,« je dejal Jože Drab. ■

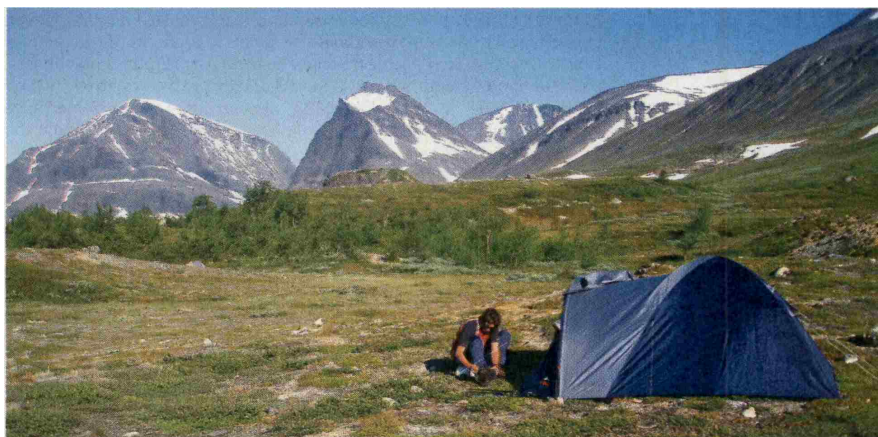
5642 m 78 m

je visok Elbrus v Rusiji na zahodnem delu gorovja Kavkaz ob meji z Gruzijo.

je najvišja točka Vatikanskega griča, kar je najnižji najvišji vrh katere od evropskih držav.

Andreja Tomšič Drab in Jože Drab na najvišjem finskem vrhu Haltiju (1324 metrov)

Pred vznožjem švedskega Visokega Kebnekaiseja. Po 19 kilometrih hoje po ravnini se šele začne vzpon na vrh, ki traja ves dan.